



Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 19. novembrī
(OR. en)

14108/21

DEVGEN 206
ACP 116
RELEX 992
SUSTDEV 159
COHAFA 84
ONU 135
CLIMA 395

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2021. gada 19. novembris

Saņēmējs: delegācijas

Iepr. dok. Nr.: 13440/21

Temats: Ūdens ES ārējās darbības jomā
– Padomes secinājumi (2021. gada 19. novembris)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par ūdeni ES ārējās darbības jomā, kas pieņemti Padomes 3828. sanāsmē 2021. gada 19. novembrī.

**Padomes secinājumi par
ūdeni ES ārējās darbības jomā**

1. Padome akcentē ūdens stratēģisko nozīmi, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību, nabadzības mazināšanu, pārtikas un uztura nodrošinājumu, cilvēces attīstību, klimatrīcību, vides aizsardzību, biodaudzveidības un ekosistēmu saglabāšanu, humanitāro rīcību un mieru un stabilitāti. Padome uzsver, ka ūdenim ir būtiska nozīme vides, sociālajām, kultūras un ekonomikas sistēmām globālā, reģionālā un vietējā līmenī, vienlaikus atzīstot pieaugošo antropisko spiedienu uz ūdens resursu kvalitāti un kvantitāti visā pasaulē un to, ka klimata pārmaiņu ietekmi galvenokārt izjūt caur ūdeni.
2. Padome atgādina savus 2019. gada 17. jūnija secinājumus, ar kuriem apstiprinātas ES cilvēktiesību pamatnostādnes par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju. Padome uzsver, cik svarīgi ir aizsargāt un veicināt šīs tiesības saskaņā ar Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam pausto apņemšanos "nevienu neatstāt novārtā" un īpašu uzmanību pievērst bērniem, personām ar invaliditāti un dzimumu līdztiesībai, vienlaikus nodrošinot, ka tiek īstenotas visu sieviešu un meiteņu tiesības uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, kā arī viņu vienlīdzīga, iekļaujoša, efektīva un jēgpilna līdzdalība šajā sakarā. Kā to atkal izceļ Covid-19, starpnozaru sadarbība starp ūdens, sanitārijas un higiēnas (*WASH*) jomu un veselības sfēru ir būtiska sekmīgai gatavībai epidēmijām un reaģēšanai uz tām. Padome arī atgādina savus 2021. gada 14. jūnija secinājumus "Stiprināt Eiropas komandas apņemšanos cilvēces attīstības labā" un uzsver, cik svarīga ir holistiskā pieeja "Viena veselība".

3. Padome atkārtoti apstiprina, ka cenas ziņā pieņemama piekļuve *WASH* ir būtisks priekšnoteikums sabiedrības veselībai un cilvēces attīstībai, un atgādina, ka ES joprojām ir apņēmības pilna veicināt, aizsargāt un īstenot visas cilvēktiesības un pilnībā un efektīvi īstenot Pekinas Rīcības platformu un Starptautiskās konferences par iedzīvotājiem un attīstību (*ICPD*) rīcības programmu un rezultātus, kas gūti to pārskatīšanas konferencēs, un šajā sakarībā tā joprojām ir apņēmības pilna veicināt seksuālo un reproduktīvo veselību un ar to saistītās tiesības. To paturot prātā, ES vēlreiz apstiprina apņemšanos veicināt, aizsargāt un īstenot ikvienas personas tiesības bez diskriminācijas, piespiešanas un vardarbības pilnībā kontrolēt jautājumus saistībā ar savu seksualitāti un seksuālo un reproduktīvo veselību un brīvi un atbildīgi lemt par tiem. Vēl ES uzsver, ka ir nepieciešams, lai seksuālās un reproduktīvās veselības jomā būtu vispārēji sasniedzama kvalitatīva un cenas ziņā pieejama visaptveroša informācija, izglītība, tostarp visaptveroša izglītība par seksualitāti, un veselības aprūpes pakalpojumi.
4. Padome atgādina savus 2018. gada 19. novembra secinājumus par ūdens diplomātiju un atkārtoti apstiprina ES diplomātisko iesaisti ūdens jomā, jo īpaši pārrobežu sadarbību ūdens jomā, kas ir miera, drošības un stabilitātes instruments, aicinot turpināt to īstenošanu un palielināt sinerģiju starp ūdens, klimata un enerģētikas diplomātiju, kā arī ar biodaudzveidību un pārtikas un uztura nodrošinājumu. Padome pauž gandarījumu par dalībvalstu darbībām, kuras ar ūdens resursu apsaimniekošanas un ūdens diplomātijas darbībām atbalsta pārrobežu sadarbību ūdens jomā dažādos reģionālos kontekstos.
5. Padome uzsver, ka ūdens jautājumi ir aplūkojami kā konfliktu novēršanas, risināšanas un stabilizācijas neatņemama sastāvdaļa, tostarp, izmantojot spēju veidošanu, jo īpaši attiecībā uz mediāciju. Šajā nolūkā Padome uzsver, ka ir jāizstrādā un jāizmanto visi nepieciešamie ūdens riska kartēšanas instrumenti, agrīnās brīdināšanas sistēmas, vajadzīgās ekspertzināšanas un katastrofu riska mazināšana un pārvaldība, kuru pamatā ir konfliktjutīgas, dzimumresponsīvas un cilvēktiesībās balstītas pieejas. Tā kā sadarbība ūdens jautājumos, jo īpaši pārrobežu kontekstā, sniedz iespēju īstenot miera veicināšanas pasākumus, ir svarīgi ar ūdeni saistītos riskus un rādītājus ņemt vērā konfliktu analīzē un programmplānošanā nestabilās valstīs un konfliktu skartās teritorijās, kā arī KDAP misiju izstrādē un izvietojumā konfliktu zonās.

6. Padome ir nobažījiesies par to, ka saskaņā ar *UN-Water* jaunāko ziņojumu par stāvokli ilgtspējīgas attīstības mērķa (IAM) Nr. 6 – "nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu visiem" – īstenošana joprojām būtiski kavējas un nav pietiekami finansēta. Tādēļ Padome aicina vēl vairāk pastiprināt ūdens dimensiju ES ārējā darbībā un Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) programmās saskaņā ar IAM Nr. 6 globālo paātrināšanas satvaru. Ņemot vērā ūdens lomu visos IAM, tam ir izšķiroša nozīme, lai sekmīgi īstenotu Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, kā arī attiecībā uz citiem starptautiskiem nolīgumiem un saistībām, piemēram, Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām, Jauno pilsētattīstības programmu, Konvenciju par bioloģisko daudzveidību, ANO Konvenciju par cīņu pret pārtuksnešanos un Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai (*DRR*). Padome atzīst to instrumentu lielo vērtību, kas izstrādāti saskaņā ar Konvenciju par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu (Ūdens konvencija), tostarp ANO EEK/PVO Protokolu par ūdeni un veselību, attiecībā uz to, lai noteiktu valstu mērķrādītājus ar ūdeni saistītu IAM īstenošanai un praktiskās norādes par situācijas novērtēšanu attiecībā uz vienlīdzīgu piekļuvi ūdenim un sanitārijai.
7. Padome uzsver, ka ir jāstiprina multilaterālisms un dialogs par ūdeni, kam centrā ir ANO, tostarp, atbalstot IAM Nr. 6 globālā paātrināšanas satvara īstenošanu un jauna ANO īpašā sūtņa ūdens jautājumos amata izveidi; turklāt tā akcentē, cik svarīga ir efektīva koordinācija un saskaņotība ANO darbā ūdens jomā, jo īpaši stiprinot *UN-Water*.

8. Padome pauž gandarījumu par ANO 2023. gada Ūdens konferences rīkošanu kā iespēju mobilizēt visas ieinteresētās personas un nozares un vēl vairāk stimulēt politisko impulsu ūdens jomā, paužot vienotu ES viedokli un proaktīvu nostāju. Padome aicina panākt konkrētus konferences rezultātus, lai paātrinātu ar ūdeni saistīto mērķu un mērķrādītāju sasniegšanu un atgrieztu IAM Nr. 6 atpakaļ uz pareizā ceļa. Padome atzinīgi vērtē rezultātus, kas gūti 2021. gada *PGA* augsta līmeņa sanāksmē Ņujorkā, un atbalsta galvenos vēstījumus un ieteikumus, kas pausti Bonnas 2021. gada Ūdens dialogos par rezultātiem, un ar nepacietību gaida gaidāmās konferences par ūdeni, kas palīdzēs sagatavoties 2023. gada Ūdens konferencei, atgādinot dalībvalstu ieguldījumu procesā, rīkojot dažas no šīm konferencēm. Lai sasniegtu ar ūdeni saistītus mērķrādītājus un mērķus, pasaules mērogā steidzami ir vajadzīga lielāka iekļautība, konkrētas darbības un apņemšanās starpnozaru pieejās. Padome uzskata, ka ES un tās dalībvalstīm būtu jāizstrādā kopīgi mērķi un nostājas, ņemot vērā 2023. gada Ūdens konferenci.
9. Padome uzsver, ka ir svarīgi, lai ES un tās dalībvalstis vairāk uzmanības pievērstu ūdenim politiskajos dialogos vietējā, reģionālā un daudzpusējā līmenī, starpvaldību procesos un starptautiskos forumos, tostarp forumos par klimata pārmaiņām, biodaudzveidību, vidi, pārtikas sistēmām, enerģētiku, veselību, cilvēces attīstību un okeāniem. Šajā nolūkā Padome uzsver, cik svarīgi ir regulāri dialogi ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp pilsonisko sabiedrību, īpašu uzmanību pievēršot marginalizētu un neaizsargātu grupu iekļaušanai un vietējā līmenī vadītām pieejām, kā arī cilvēktiesību aizstāvju, tostarp ar vidi saistīto cilvēktiesību aizstāvju, aizsardzībai.
10. Padome aicina visus Eiropas komandas locekļus novērst nepilnības ūdens nozarē, tostarp finansējuma, pārvaldības un spēju jomā, un kopīgi dalīties ar ES standartiem, zinātību, pieredzi un resursiem. Šajā sakarā Padome atkārtoti apstiprina, ka ir jāpaātrina pētniecība un inovācija, datu un zināšanu kopīgošana, vienlaikus atbalstot pāreju uz digitālajiem ūdens risinājumiem, tostarp, iesaistoties spēju veidošanā.

11. Padome, atgādinot, ka ir jānovērš ūdens finansējuma trūkums, atzinīgi vērtē centienus mobilizēt inovatīvu un iekļaujošu finansējumu no publiskiem un privātiem, kā arī starptautiskiem un vietējiem avotiem. Padome uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, lai ūdens un sanitārijas jautājumi tiktu iekļauti diskusijās par finansējumu attīstībai, un Adisabebas rīcības programmas īstenošanu. Padome atbalsta ES ilgtspējīga finansējuma attīstību un uzsver, ka ir vajadzīgas līdzsvarotas investīcijas ūdens apsaimniekošanā, piekļuvē ūdenim un sanitārijā un higiēnā gan lauku, gan pilsētu teritorijās, tostarp veselības un izglītības sistēmu ietvaros, kā arī humanitārā kontekstā, uzlabojot ūdens kvalitāti un stiprinot klimatnoturību, nostiprinot pārrobežu sadarbību ūdens jomā un ievērojot dzimumu līdztiesību, cilvēktiesības un ilgtspējas standartus. Padome atzīst neatbilstošu sanitārijas pakalpojumu un notekūdeņu attīrīšanas ietekmi uz ūdens kvalitāti, biodaudzveidību, cilvēku veselību un cieņu. Padome aicina, kad vien iespējams, veicināt efektīvu un ilgtspējīgu ūdens izmantošanu kā prioritāti visās nozarēs.
12. Padome uzsver ūdens pārvaldības nozīmi un ūdens resursu integrētas apsaimniekošanas (*IWRM*) lomu kā pamatprocesu, kas veicina ūdens, zemes un saistīto resursu koordinētu attīstību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, lai taisnīgā veidā maksimāli palielinātu ekonomisko un sociālo labklājību, neapdraudot vitāli svarīgu ekosistēmu ilgtspēju. Padome atkārtoti uzsver, cik svarīga ir saikne "ūdens-pārtika-enerģija-ekosistēma", pievēršoties sinerģijām un kompromisiem ūdens jomā visā ES ārējā darbībā.
13. Padome uzsver, cik svarīga ir *IWRM*, stiprinot sabiedrību noturību visās sociālekonomiskajās vidēs un ekosistēmās, lai novērstu dabas apdraudējumus un samazinātu visus riskus, ko rada ar ūdeni saistītas katastrofas un ekstrēmi notikumi, kā arī lēni norisoši notikumi, piemēram, jūras līmeņa celšanās. Turklāt *IWRM* sistēmām un infrastruktūrām, tostarp tām, kas saistītas ar *WASH*, vajadzētu būt noturīgākām un klimatneitrālākām. Padome uzsver, ka ar ūdeni saistītās darbības ir labāk jāintegrē ES ārējā darbībā un finansējumā klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās jomā, kā arī izmantojot Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai un gatavībai. Padome aicina uzlabot ar ūdeni saistīto darbību, tostarp *WASH*, iekļaušanu un pieskaņošanu valstu klimata stratēģijām un plāniem saskaņā ar *UNFCCC* un lielāku uzmanību pievērst pārrobežu un reģionālajai sadarbībai ūdens un klimata jautājumos.

14. Padome uzsver būtisko nozīmi, kāda ir ūdens ekosistēmu, jo īpaši mitrāju, saglabāšanai un atjaunošanai, lai veicinātu cilvēces attīstību, aizsargātu biodaudzveidību, samazinātu ūdens piesārņojumu un uzlabotu klimatrīcību saskaņā ar Eiropas zaļo kursu un Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām. Padome uzsver, cik svarīgi ir dabā balstīti risinājumi, *IWRM*, pieeja "no avota līdz jūrai" un starpnozaru pieeja, integrēta piekrastes zonas pārvaldība, aprites ekonomikas principi un stratēģijas "atjaunot zaļāk". Padome arī atzīst, ka ANO Cilvēktiesību padome 2021. gada 23. martā, pieņemot rezolūciju par cilvēktiesībām un vidi, pieņem zināšanai ieteikumus, ka visām valstīm ūdens pārvaldībā būtu jāīsteno uz cilvēktiesībām balstīta pieeja un ka cilvēku vajadzību pēc ūdens līdzsvarošana, vienlaikus nodrošinot cilvēktiesību īstenošanu, ar ūdens ekosistēmu veselību ir viens no 21. gadsimta galvenajiem izaicinājumiem.
15. Padome uzsver, ka invaliditātes aspektus iekļaujošas un pārveidojošas pieejas, kas pievēršas dzimumu nevienlīdzības pamatcēloņiem, ir būtiskas, lai nodrošinātu, ka ikviens gūst labumu no piekļuves cenas ziņā pieņemamiem *WASH* pakalpojumiem un ka šāda piekļuve ikvienam nodrošina pilnvērtīgas iespējas. Padome arī aicina uzlabot analīzi un izpratni par ūdens intervences pasākumu dzimumdiferencēto ietekmi, lai sniegtu datus dzimumresponsīvai politikai un darbībām.
16. Attiecībā uz humanitāro, attīstības un miera darbību saikni Padome atkārtoti apstiprina, ka ir vajadzīga lielāka papildināmība starp humanitārajām, attīstības un miera darbībām, lai atbalstītu ūdens resursu, ūdens jomas personāla, jo īpaši sanitārijas darbinieku, un ūdens infrastruktūras drošumu un drošību, atbalstot atbilstību starptautiskajām humanitārajām tiesībām, starptautiskajām cilvēktiesībām un starptautiskajām darba tiesībām. Padome aicina uzlabot humānās palīdzības darbinieku, kas sniedz dzīvības glābšanai nepieciešamo palīdzību, un kritisko infrastruktūru aizsardzību pret jebkāda veida nevēlamiem notikumiem – gan dabiskiem, gan nejaušiem, gan tīšiem. Padome aicina stiprināt saistītos daudzu ieinteresēto personu procesus un analīzi, lai uzlabotu pierādījumus, politiku un intervences pasākumu īstenošanu, tādējādi ļaujot humanitārajiem, attīstības un miera aktoriem labāk sadarboties saiknes ietvaros, lai pievērstos steidzamām vajadzībām, un agrāk iejaukties nolūkā pievērsties pamatcēloņiem un novērst humanitāro ūdens un sanitārijas krīžu rašanos.

17. Padome atkārtoti uzsver, cik svarīgas ir reģionālās integrācijas darbības, aicina veicināt pārrobežu un reģionālo sadarbību ūdens jomā, tostarp attiecībā uz ūdens nesējslāņiem, kā vienu no galvenajiem ilgtspējīgas attīstības, zaļās pārkārtošanās un miera virzītājiem, un aicina atjaunot koordinētu impulsu tam, cik svarīga ir pievienošanās ANO ūdens konvencijām, pārrobežu nolīgumiem un institucionālajiem satvariem un to ievērošana.
